

גבורה תחת אש

שמו של סמ"ר דניאל תמם הולך לפניו. גם היום, עשרות שנים לאחר מעשי הגבורה בגינם הוענק לו עיטור המופת, הוא עדיין זכור כאגדה ונתפס כמפקד נערץ בעיני כל החיילים ששירתו איתו

מאת רס"ן (מיל) ד"ר יצחק אורן

המחלקה תפקדה כמו שעון. ראשונה בכל הביצועים, ועם די אוכל ובגדים לכולם. בקורס מש"קים שלאחריו היה כבר חניך תורן למשך הקורס כולו מבלי שהתבקש ומבלי שהשאלה עלתה כלל.

הירידה לסיני הייתה מוטרת. באישון לילה בארגז של משאית D-400 למתלה. שם נגנב כל הציוד האישי שלהם, ועם בוקר המשיכו לסוללה "בועז", בה היה עתיד להעביר את כל השירות. דניאל התמנה מייד לסגן מפקד צוות, והסוללה הועברה לבונקר "הנברונים", שהיה תחת אש דרך קבע. גם הדרך לנברונים הייתה זמן רב תחת מצור. חיילים שקיבלו פיק ברכיים נשארו בבונקר. בשלב מסוים החל דני להפעיל את התותח לבדו, ללא כל איש צוות סביבו.

היחסים עם החיילים והקצינים היו טובים. הקצינים הבינו עניין. אחד מהם, פייטר אמיתי, משוגע וחבר. עם המג"ד היו הדברים שונים. היציאה למלא ג'ריקן הייתה כרוכה בסכנת צלפים ונ"ט שהיה משוגע מיידית. דניאל הורה למלא ג'ריקנים רק כאשר מגיעה האספקה. בפעמים הבודדות שהגיע המג"ד לסוללה, דרש משמעת – ניקיון של הכלים, וג'ריקני מים מלאים, עד האחרון שבהם. המג"ד ריתק אותו כשמצא שלא כל הג'ריקנים מלאים ובפעם שלאחר מכן ריתק את כל חיילי הסוללה. בשני המקרים דאג המס"ל משה הראל – דמות נערצת אחרת – בדרכיו המיוחדות, להעביר את רוע הגזירה. תמם אינו מגיע לכנסים של הגדוד והסוללה. הוא לא יכול לדבריו. אין לו את הכוח הנפשי להסתכל אחורה ולחזור לאותם ימים, במיוחד כששם, ב"טמפו", איבד את "אחי" עצמו ובשרו – אבי ישראלוביץ ז"ל. גם את המלחמה ההיא, מלחמת ההתשה, אינו מבין עד היום. אינו מבין על מה הייתה, מה עשינו שם ולמה יצאנו. לדעתו דבר לא יצא לנו. לא הייתה סיבה והסבר. בוודאי לא למחיר. הוא עדיין פתוח ומאזין להסברים מלומדים ומקווה להשתכנע. לסגור פצע פתוח וחשובן שלא נסגר. ©

דניאל תמם (צילום באדיבות המצולם)

ניגש אליו אחד החניכים והזדהה כנכדו של דניאל תמם. ראודור הופתע שנכדו של דניאל הכיר את הסיפור לפרטיו, אבל יותר מכך הפליאה אותו העובדה שלדניאל יש כבר נכד המשרת בצה"ל. ואז נזכר, שלדני הייתה כבר אז חברה, אותה נשא לאשה במהלך השירות. הוא ביקש מהנכד למסור לדני, אותו לא פגש מאז, דרישת שלום חמה. מהו סוד מנהיגותו? "גם היום כאשר אתקשר למישהו מהעובדים אצלי באגף בשעה שתיים בלילה ואבקש שייצא למשימה דחופה, הוא לא יהסס ולא יתווכח. לפעמים אפילו יודה לי על האמון", הוא אומר ללא צל צילה של התפארות. מציין עובדה. "אתה צריך להקשיב לאנשים. להבין אותם ולהיות איתם. כשאתה אמיתי, הם יודעים, וילכו אתך תמיד. במיוחד כשאתה תהיה הראשון", הוא קובע כדבר מובן מאליו. בגיל 15 יצא לעבודה מלאה בבניין ושיפוץ עם אביו, עד הגיוס. הוא חלם על צנחנים אבל הגיע לתותחנים. ראשון בביצועים, אבל גם ראשון להסית את הטרונים. אין מספיק אוכל, אין מספיק שינה ודי בגדים. את מחצית הזמן העביר עם כל הציוד על הגב כעונש. כשהגיעו מים עד נפש יזם "שמירה" על המ"מ. המ"מ כינס אותם ואמר "תהיו גברים, מי שיצא – שייצא צעד קדימה". דניאל צעד קדימה, ומאותו רגע התמנה לחניך תורן מחלקתו עד לתום הטרונות.

באפריל 1973 המיר צה"ל את צל"ש אלוף הפיקוד שניתן שנה לפני כן לדניאל תמם, בעיטור המופת שהעניק לו הרמטכ"ל דוד אלעזר, וזו לשון העיטור:

"ב-1 ביולי 1970, בגזרת תעלת סואץ, עסקו ארבעה חיילים בהנחת גדרות מעבר לסוללת העפר של המעוז. אחד החיילים עלה על מוקש ונפצע כתוצאה מההתפוצצות. לשמע ההתפוצצות רץ סמ"ר דניאל תמם, שהיה מוצב באבטחה על הסוללה, אל הפצוע, חילצו משדה המוקשים והעבירו במהירות לבונקר המוצב. סמ"ר דניאל תמם עשה זאת מול עמדות האויב, תוך ידיעה ברורה שהוא נמצא בשדה מוקשים". סמ"ר דניאל תמם היה ונשאר עד היום מפקד נערץ בעיני כל החיילים ששירתו איתו. קשה לפגוש אותו. הוא ממעט לדבר על אותם ימים. הקצינים מציניים את שמו כראשון ומופת למסירות, לתפקוד בקרב ותחת אש, ובעיקר למנהיגות. גם בקרב אלה שלא הכירו אותו עובר שמו כאגדה ועם השנים זוכרים אותו יותר ויותר, גם במקומות וזמנים בהם כלל לא היה. מיתוס. משפחה דרוזית התהפכה עם ג'יפ למי הירדן הקפואים בחורף שעבר. שוטר דרוזי בגמלאות ושני בני דודים שעברו בסביבה הצילו אותם. אחד מהם, מוטי תמם, היועץ המשפטי של עיריית צפת, צלל מתחת לג'יפ והציל את האם. כשנשאל על תגובתו המיידית וחירוף הנפש, השיב "אבל זה מובן מאליו. אני בנו של דניאל תמם בעל אות המופת".

סא"ל (מיל) ראודור רויכמן העוסק בתיעוד מלחמת ההתשה הוזמן ב-2013 להרצות בפני קורס מ"כים על השירות בקו בר-לב בזמן מלחמת ההתשה וסיפר על חוויות אישיות שחווה. הוא הזכיר בין היתר גם את מעוז 'טמפו'. אחד הסיפורים תיאר את כניסתו לשדה מוקשים של מפקד כוח אבטחה מהסוללה עליה פיקד, והצלתו על ידי רב סמל הסוללה. על תפקודם בעת פעולת החילוץ משדה המוקשים, זכו ארבעת אנשי הסוללה בצל"ש. בתום דבריו